

2021 M. KLIMATO KAITOS PROGRAMOS LĖŠŲ PANAUDOJIMO ATASKAITA

Klimato kaitos programa

Klimato kaitos valdymo priemonėms papildomai finansuoti 2009 m. įstatymu sudaryta Klimato kaitos programa. Programos lėšos kaupiamos atskiroje Valstybės išdo sąskaitoje ir planuojamos valstybės biudžete. Programos finansavimo šaltiniai: lėšos, gautos už perleistus nustatytosios normos vienetų; lėšos, gautos už aukcione parduotus apyvartinius taršos leidimus. Vadovaujantis įstatymu programos lėšos naudojamos:

- 1) energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektams, pvz. gyvenamiesiems namams ir visuomeninės paskirties pastatams modernizuoti;
- 2) atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti, aplinkai palankioms technologijoms diegti;
- 3) Nacionaliniame pažangos plane ir Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje numatytus nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos uždavinius įgyvendinančių NEKS veiksmų plano ir nacionalinių plėtros programų priemonėms ir jas įgyvendinantiems projektams vykdyti;
- 4) žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriaus šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbcinėms galimybėms didinti;
- 5) visuomenei informuoti ir šviesti, mokslo tiriamiesiems darbams ir jų sklaidai, veiklos vykdytojams ir kitiems asmenims konsultuoti ir mokyti aktualiausiais klimato kaitos politikos valdymo ir įgyvendinimo, energijos vartojimo efektyvumo didinimo, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo ir aplinkai palankių technologijų diegimo klausimais;
- 6) klimato kaitos padarinių švelninimo priemonėms įgyvendinti Lietuvos Respublikos teritorijoje ir trečiojoje valstybėje;
- 7) programos lėšoms ir Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registrai administruoti, nacionalinėms išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ir prognozių rengimo sistemoms parengti, politikos ir priemonių poveikio klimato kaitos švelninimui vertinti.

Programos lėšos prisideda prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo, energetinės nepriklausomybės didinimo, diegiant atsinaujinančius energijos išteklius, energetinio efektyvumo didinimo, modernizuojant namus, energetinio skurdo mažinimo, teikiant paramą nepasiturinčių gyventojų projektų įgyvendinimui.

Lėšų planavimo dokumentai

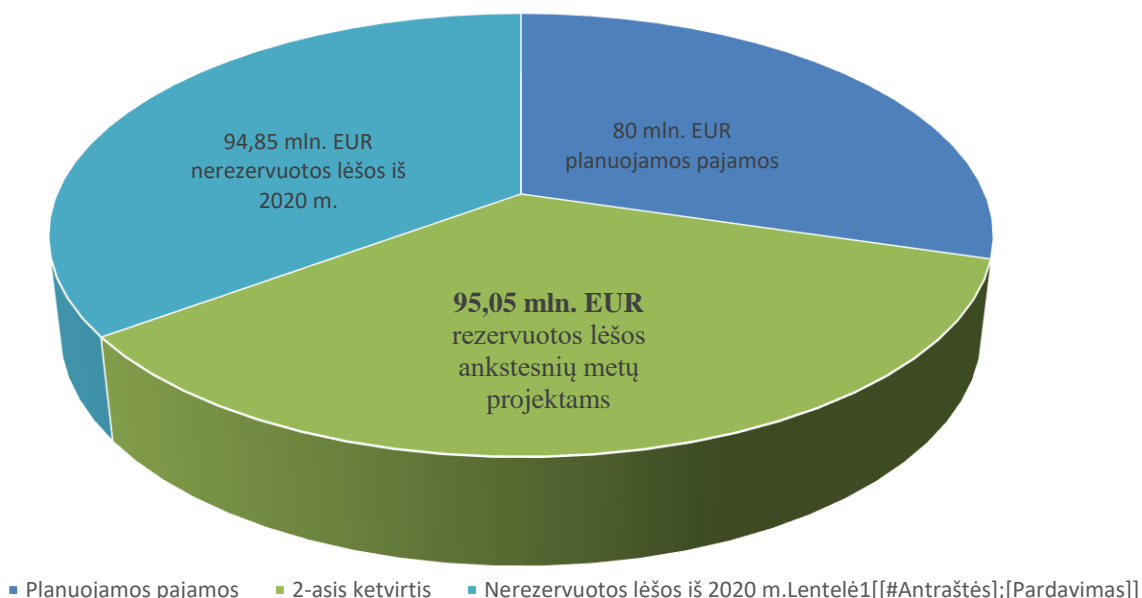
2021 m. Klimato kaitos programos sąmata patvirtinta kovo 31 d. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 194 „Dėl Klimato kaitos programos lėšų naudojimo 2021 m. sąmatos patvirtinimo“. 2021 m. Klimato kaitos programos metinis sąmatą detalizuojantis planas patvirtintas balandžio 21 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-237 „Dėl Klimato kaitos programos lėšų naudojimo 2021 m. sąmatą detalizuojančio plano patvirtinimo“.

Programos pajamos

2021 m. planuotos pajamos 80 mln. eurų, tačiau išaugus ATL kainai gauta 86 mln. eurų pajamų, už aukciono būdu parduotus apyvartinius taršos leidimus.

2021 m. vyriausybė patvirtino 269,9 mln. EUR programos biudžetą, iš jų 174,85 EUR programos pajamos, įskaitant ankstesnių metų likučius, skirstomos priemonėms; 95,05 mln. EUR – rezervuotos lėšos projektams, pagal ankstesniais metais pasirašytos projektų įgyvendinimo sutartis ar pateiktas paraiškas.

2021 m. programos biudžetas 269,9 mln. EUR

2021 m. sąmatos biudžetas

2021 m. kvietimai

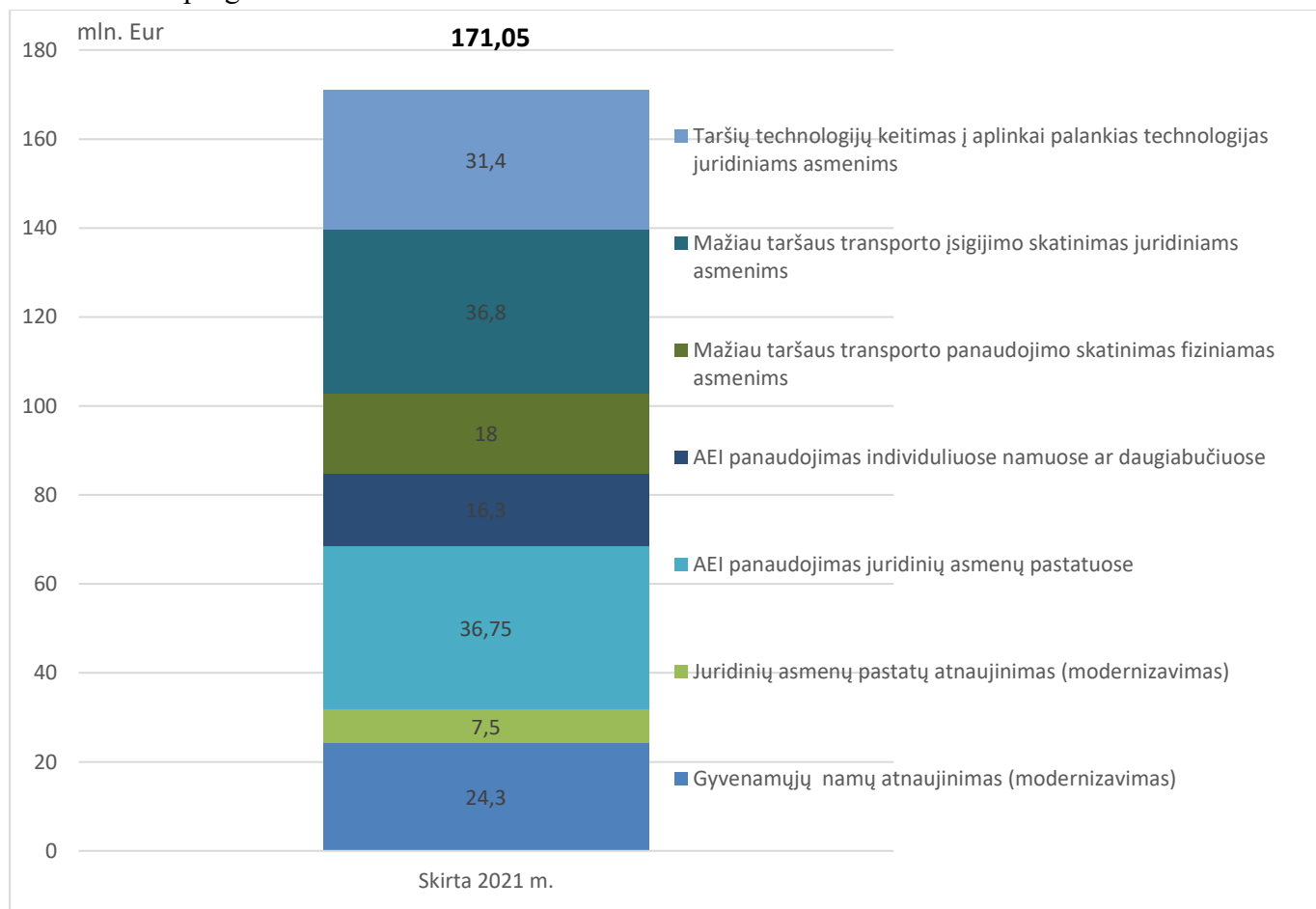
2021 m. paskelbti 28 kvietimai pagal Klimato kaitos programos sąmatoje suplanuotas priemones:

- **4 kvietimai gyvenamųjų namų modernizavimui** (daugiabučių namų renovacijai, 2 kvietimai individualių namų renovacijai, „mažosios renovacijos“ kvietimas);
- **2 kvietimai juridinių asmenų pastatų atnaujinimui** (juridinių asmenų negyvenamosios paskirties pastatų atnaujinimui, savivaldybėms priklausančių viešųjų pastatų atnaujinimui);
- **4 kvietimai atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui juridinių asmenų poreikiams** (AEI elektros energijos gamybai – savivaldybių ir įmonių pastatuose/ poreikiams; AEI šildymui savivaldybių ir įmonių pastatuose);
- **5 kvietimai atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui individualiuose namuose ir (ar) daugiabučiuose** (3 kvietimai taršių šildymo įrenginių pakeitimui, gyvenamųjų namų prijungimui prie centralizuotai teikiamos šilumos sistemos, (saulės) panaudojimas nepasiturinčių fizinių asmenų elektros energijos reikmėms ir (ar) iškastinį kurą naudojančių šilumos įrenginių pakeitimui);
- **4 kvietimai mažiau taršaus transporto panaudojimui fiziniams asmenims** (mažiau taršių automobilių ir registruojamų elektrinių motorinių priemonių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimui, elektromobilių įsigijimui fiziniams asmenims, visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimas (paspirtukai, dviračiai, dalijimosi paslauga ir pan.), mažiau taršių automobilių įsigijimo skatinimui nepasiturintiems asmenims);
- **3 kvietimai mažiau taršaus transporto įsigijimui juridiniams asmenims** (elektromobilių įsigijimui juridiniams asmenims, viešojo transporto priemonių parko atnaujinimui ir plėtrai, netaršių transporto priemonių ir joms reikalingos infrastruktūros sukūrimui);
- **6 kvietimai taršių technologijų keitimui į aplinkai palankias technologijas juridiniams asmenims** (taršių technologijų keitimo mažiau taršiomis skatinimas ES ATLPS dalyvaujančiose

įmonėse, biudujų gamybai ir (ar) valymui, vystomojo bendradarbiavimo projektų (klimato kaitos srities) įgyvendinimui besivystančiose šalyse, įmonių, nedalyvaujančių ES ATLPS, technologinių procesų atnaujinimu, panaudojant AEI, privačių juridinių asmenų energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimui pagal energijos audito ataskaitas).

Priemonės administruoja 3 agentūros: Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau – APVA), Viešųjų investicijų plėtros programa, Būsto energijos taupymo agentūra (nuo lapkričio 1 d. sujungimo būdu prijungta prie Aplinkos projektų valdymo agentūros).

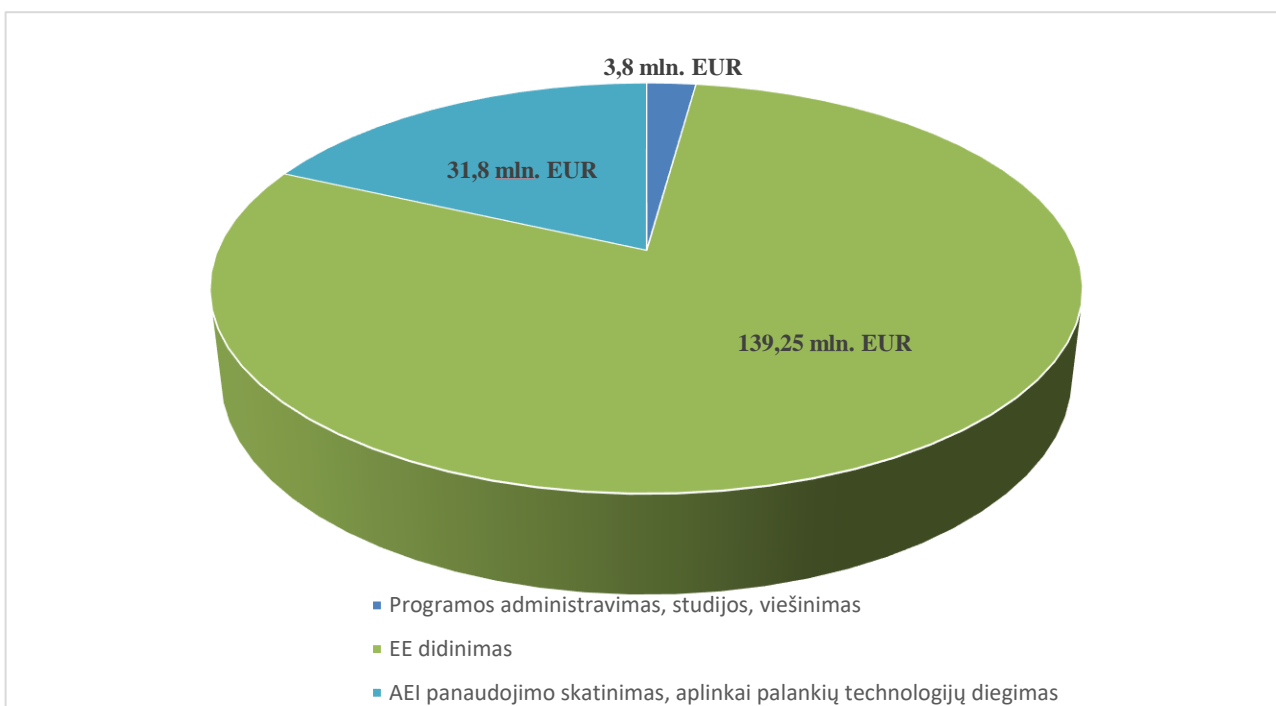
Žemiau paveiksle matoma kokioms finansavimo sritims 2021 m. buvo paskirstytos Klimato kaitos programos lėšos ir skirta suma mln. EUR

2021 m. Klimato kaitos programos lėšos paskirstytos

Priemonių apžvalga

2021 m. reaguojant į energijos kainų šuolį, siekiant pereiti prie neutralios klimatui ekonomikos, mažinti pandemijos COVID-19 sukeltus padarinius: 139,25 mln. EUR skirta atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui ir aplinkai palankių technologijų diegimui, 31,8 mln. EUR energijos vartojimo efektyvumo didinimui, t. y. pastatų atnaujinimui (modernizavimui).

Finansuotos priemonės juridiniams asmenimis

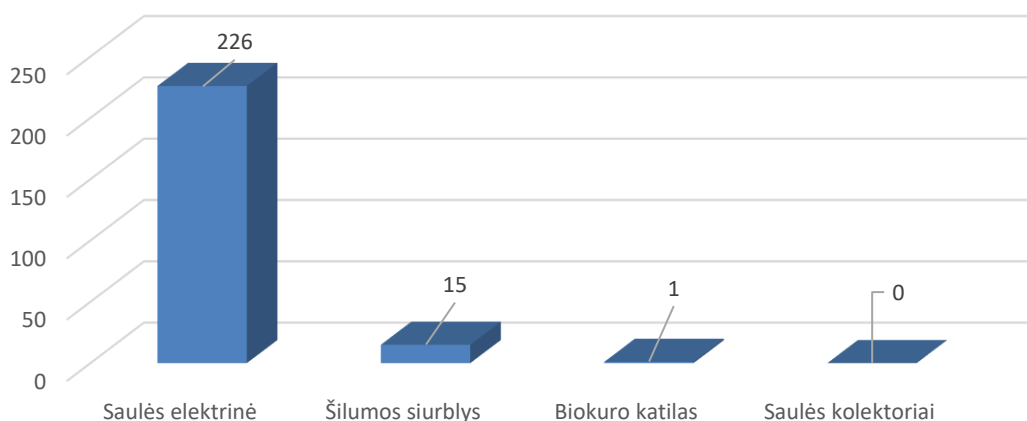
Energijos vartojimo efektyvumo didinimui:

- juridinių asmenų negyvenamosios paskirties pastatų atnaujinimas (modernizavimas);
- savivaldybėms priklausančių viešųjų pastatų atnaujinimas (modernizavimas), įgyvendinant Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą;

AEI panaudojimo skatinimas:

- AEI (saulės, geoterminės energijos, biokuro) panaudojimas valstybės, savivaldybių, tradicinių religinių bendruomenių, religinių bendrijų ar centrų poreikiams, pakeičiant iškastinį kurą;
- AEI (saulės, vėjo) panaudojimas valstybės, savivaldybių, tradicinių religinių bendruomenių, religinių bendrijų ar centrų elektros energijos poreikiams;

AEI panaudojimas valstybės, savivaldybių, tradicinių religinių bendruomenių, religinių bendrijų ar centrų poreikiams

Fiksuotas įkainis (saulės elektrinei)

793,76 EUR/kW

Vidutinė kompensacinė išmoka

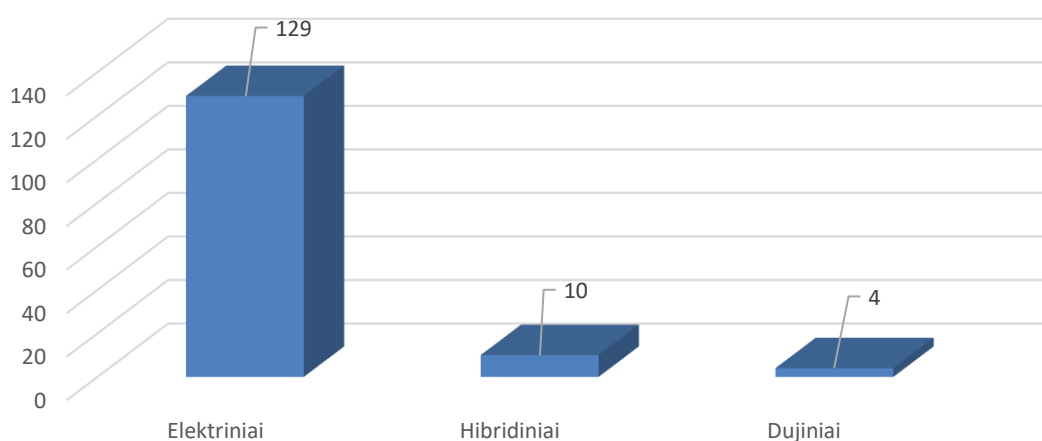
97 354 EUR

- AEI (saulės, geoterminės energijos, biokuro) panaudojimas juridinių asmenų poreikiams, pakeičiant iškastinį kurą;
- AEI (saulės, vėjo) panaudojimas juridinių asmenų elektros energijos poreikiams;

Mažiau taršaus transporto ir infrastruktūros sukūrimui:

- elektromobilių įsigijimo juridiniams asmenims skatinimas (kvietimas vyksta iki 2022 m. birželio 1 d.)
- viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas ir (ar) plėtra, skatinant naudoti elektra, biometanu, suslėgtomis gamtinėmis dujomis, suskystintomis gamtinėmis dujomis varomas transporto priemonės;

Viešojo transporto (autobusų įsigijimas), pagal kuro rūšis (vnt.)

- transporto priemonių, naudojančių elektra, suslėgtas gamtines dujas, suskystintas gamtines dujas, biometaną, vandenilį, įsigijimas ir joms reikalingos infrastruktūros sukūrimas ir (ar) plėtra užtikrinant bazinį sukurtos infrastruktūros vartotoją;

Taršių technologijų keitimas į aplinkai palankias technologijas juridiniams asmenims:

- taršių technologijų keitimo mažiau taršiomis skatinimas Europos Sąjungos Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančiose įmonėse;
- investicinė parama biometano dujų gamybai ir (ar) biodujų valymo įrenginiams įrengti;
- vystomojo bendradarbiavimo projektų (klimato kaitos srities) įgyvendinimas besivystančiose šalyse;
- įmonių, nedalyvaujančių Europos Sąjungos Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, technologinių procesų atnaujinimas, panaudojant atsinaujinančius energijos išteklius;
- privačių juridinių asmenų energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimas pagal energijos audito ataskaitas.

APVA 2021 m. negavo nė vienos paraiškos pagal priemonę „Privačių juridinių asmenų energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimas pagal energijos audito ataskaitas“.

- eksperimentinė plėtra ir (ar) inovatyvūs projektai, skirti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui.

2021 m. pirmą kartą paskelbti kvietimai pagal naujas priemones: „Įmonių, nedalyvaujančių Europos Sąjungos Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, technologinių procesų atnaujinimas, panaudojant

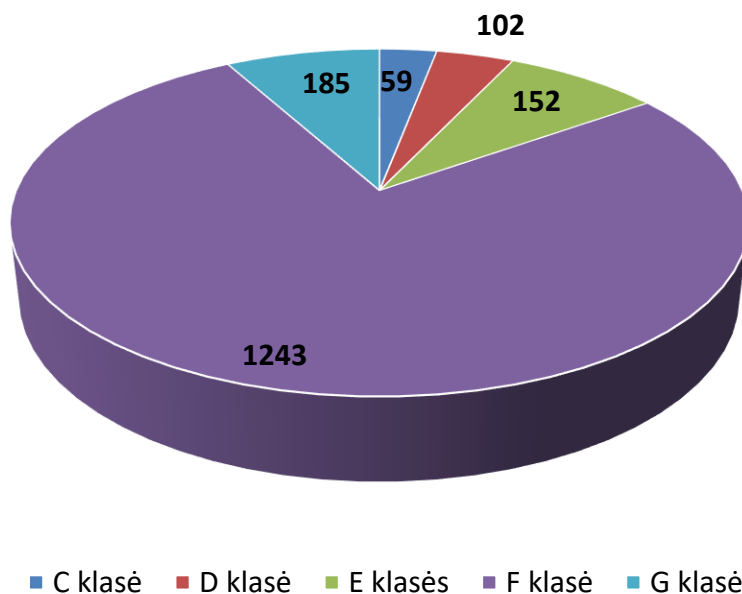
atsinaujinančius energijos išteklius“, „Eksperimentinė plėtra ir (ar) inovatyvūs projektai, skirti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui“.

Finansuotos priemonės fiziniams asmenims

Energijos vartojimo efektyvumo didinimui

- daugiabučių namų renovacija;
- „mažoji renovacija“ daugiabučių namų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimas;
- fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas);

Kokios klasės vienbučiai namai modernizuojami?

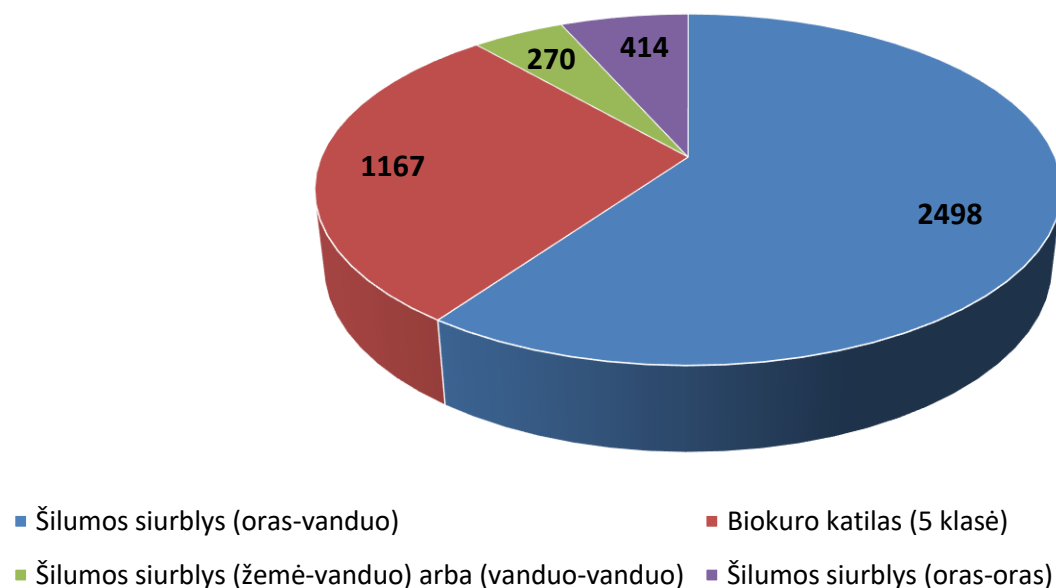

Vidutinis šildomo namo plotas	150 m2
Vidutinė kompensacinė išmoka	8 492 EUR

AEI panaudojimas individualiuose namuose ir (ar) daugiabučiuose:

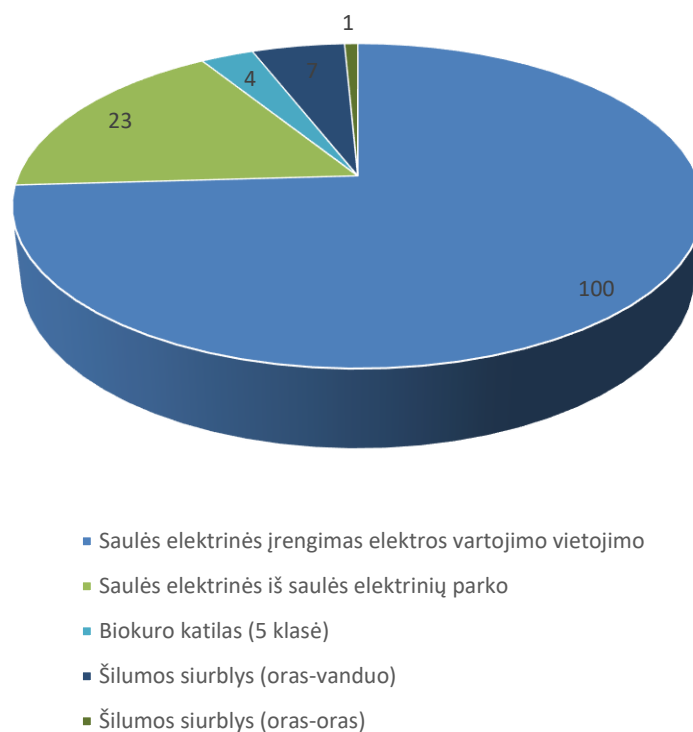
- AEI (t. y. šilumos siurblių: oras–oras, oras–vanduo, žemė–vanduo, vanduo–vanduo; biokuro katilų) panaudojimas fizinių asmenų gyvenamuosiuose namuose pakeičiant iškastinį kurą naudojančius šilumos įrenginius;

Kokie AEI šildymo įrenginiai diegiami?

- AEI (saulės) panaudojimas nepasiturinčių fizinių asmenų elektros energijos reikmėms ir (ar) iškastinį kurą naudojančių šilumos įrenginių pakeitimui (kvietimas vyksta iki 2022 m. birželio 1 d.);

Kokią įrangą diegia nepasiturintys gyventojai?

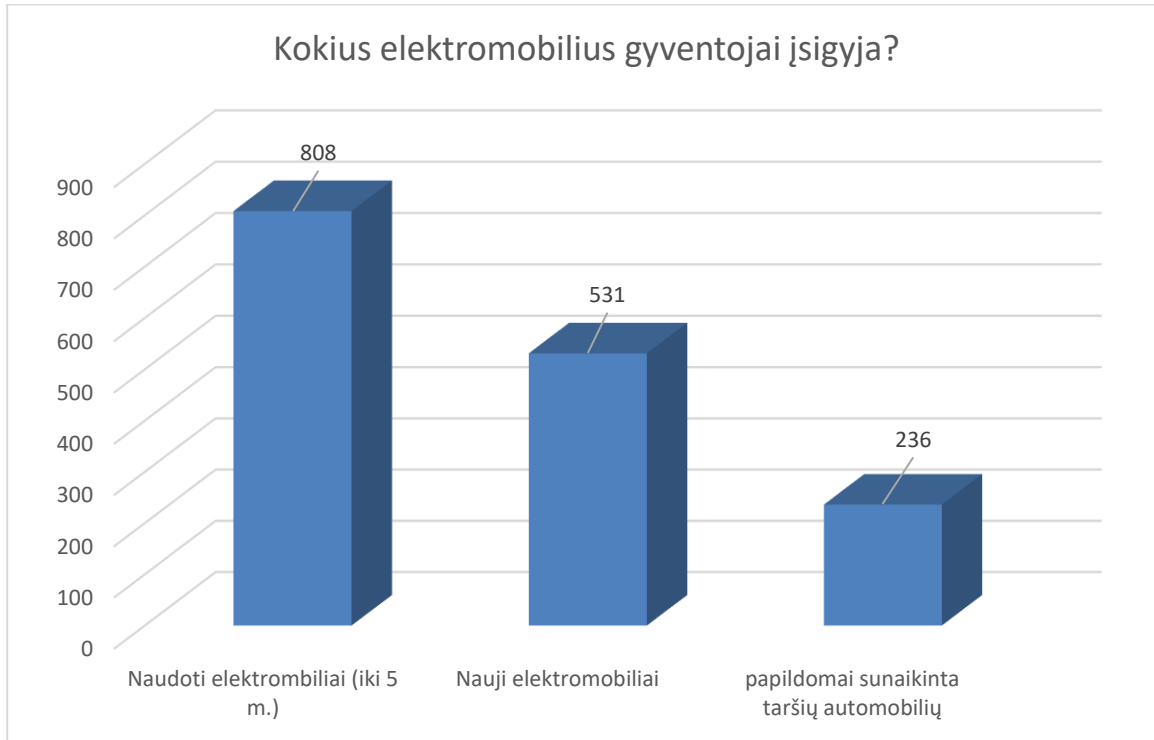

Vidutinė saulės elektrinės galia	8,37 kW
Vidutinė kompensacinė išmoka	10 145 EUR

- gyvenamųjų namų prijungimas prie centralizuotai teikiamos šilumos sistemos pakeičiant iškastinį kurą naudojančius šilumos įrenginius;

Mažiau taršaus transporto panaudojimo fiziniams asmenims skatinimas:

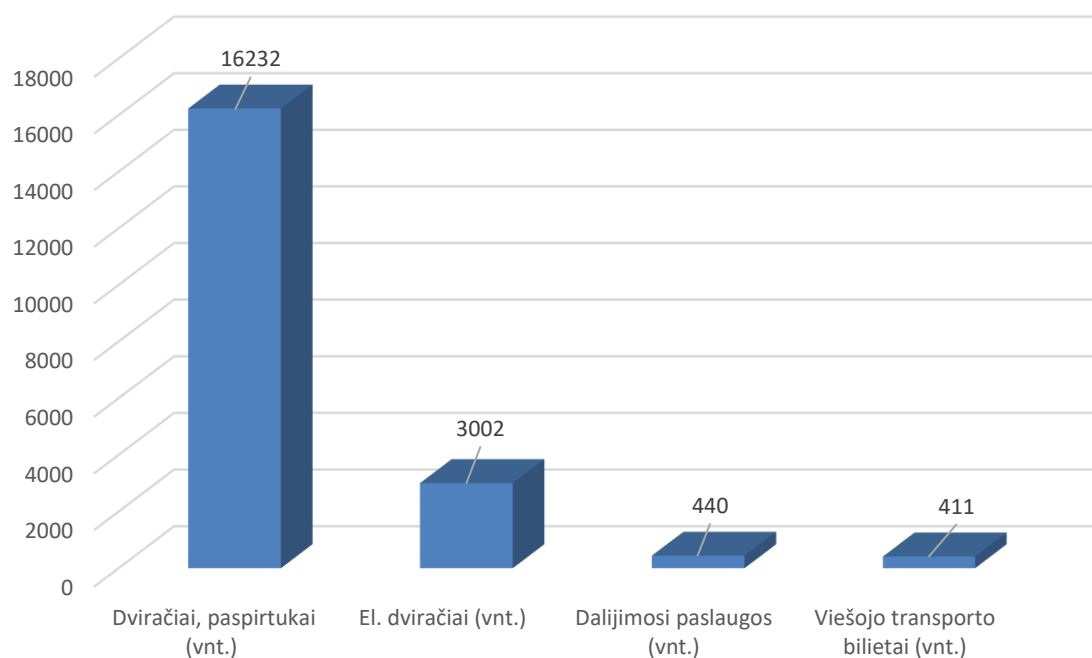
- mažiau taršių automobilių ir registruojamų elektrinių motorinių priemonių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimas (kvietimas vyksta iki 2022 m. birželio 1 d.);
- elektromobilių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimas (kvietimas vyksta iki 2022 m. birželio 1 d.);

Naujas elektromobilis	5000 EUR
Naudoti iki 5 m. amžiaus	2500 EUR
Papildomai sunaikinus automobilį	+1000 EUR

- visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimas (paspirtukai, dviračiai, dalijimosi paslauga ir pan.) (kvietimas vyksta iki 2022 m. birželio 1 d.);

Alternatyvaus transporto priemonių įsigijimas (1000 EUR)

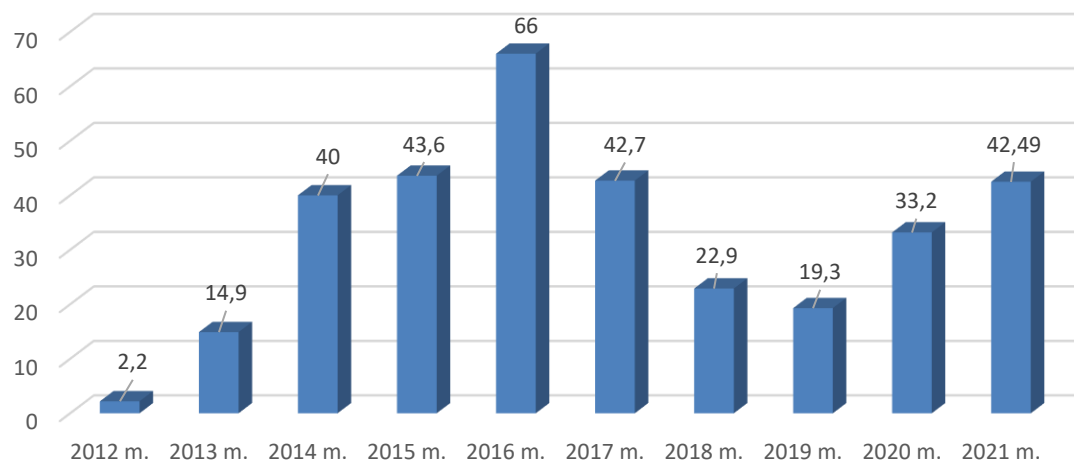

- mažiau taršių automobilių įsigijimo skatinimas nepasiturintiems asmenims (kvietimas vyksta iki 2022 rugsėjo 1 d.);

2021 m. pirmą kartą paskelbtas kvietimai pagal naują priemonę: „Gyvenamųjų namų prijungimas prie centralizuotai teikiamos šilumos sistemos pakeičiant iškastinį kurą naudojančius šilumos įrenginius“.

Lėšų mokėjimas

2021 m. daug dėmesio skirta mokėjimų iš Klimato kaitos programos planavimui, mokėjimų paspartinimui ir planavimui pradėtas naudoti mokėjimų planavimo „Cash flow“ Excel įrankis. Žemiau grafike matomi Klimato kaitos programos mokėjimai 2012-2021 m. Didžioji dalis finansuojamų juridinių asmenų projektų (pvz. biometano jėgainių statyba, saulės elektrinių statyba, transporto infrastruktūros statyba ir pan.) įgyvendinami 2-3 metus, todėl didžiausi mokėjimai vyksta projektų įgyvendinimo pabaigoje arba jau įgyvendinus projektus.

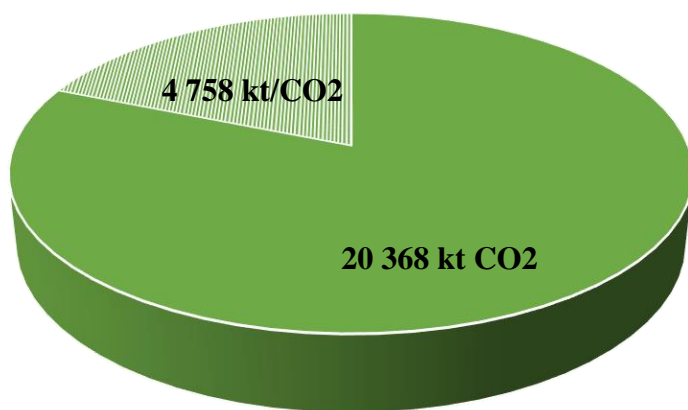
lėšų išmokėjimas 2012-2021 m.

Klimato kaitos programos lėšomis 2022 m. toliau bus finansuojami projektai, kuriuos įgyvendinus kiekybiškai sumažės ŠESD kiekis. Nuo 2022 m. vadovaujantis Klimato kaitos valdymo įstatymu, ketverių metų Klimato kaitos programos investicijų planus ir jų pakeitimus, apsvarstytus su Seimo Aplinkos apsaugos komitetu, tvirtins Vyriausybė. Programos lėšų administravimas bus efektyvesnis ir įmonės bei fiziniai asmenys galės geriau planuoti projektų įgyvendinimą.

ŠESD sutaupymai

Lietuvoje į atmosferą per metus išmetama apie 20 368 kt CO₂ ekv. šiltnamio efektą sukeliančių dujų. 2019 m. daugiausiai išmetė transporto (30,4 proc.) ir energetikos (28,1 proc.) sektoriai, žemės ūkis (22,1 proc.), kiek mažiau ŠESD išmesta pramonės (15,3 proc.) ir atliekų (4,1 proc.) sektoriuose.

Grafike palyginamas Lietuvoje per metus išmetamas ŠESD kiekis ir priemonių efektas, planuojama, kad 2021 m. finansuotos priemonės per metus sutaupys apie 476 kt CO₂ekv., tai apie 2,36 proc. nuo 2019 m. emisijų, per priemonių gyvavimo laikotarpį – 4758 kt CO₂ekv., tai sudarytų apie 23,36 proc. nuo visų 2019 m. emisijų.

Nr.	Lėšų naudojimo sritis	Skirta lėšų mln. EUR	Rezer- vuota lėšų pagal paraiš- kas ar sutar- tis, mln. EUR	Gautų paraiš- kų skaičius vnt.	Išmokėta mln. EUR	Planuo- jamas sutaupy- ti ŠESD ktCO ₂ /projek- to laikotarpiui	Verti- namasis laiko- tarpis, metais	ŠESD sutaupy- mas kgCO ₂ / EUR <u>paramos</u> per projekto vertina- mąjį laiko- tarpį	ŠESD sutaupymas kgCO ₂ /EUR projekto vertei per <u>projekto</u> vertinamąjį laikotarpį
1.	Priemonės, kurias įgyvendinus pasiekiamas kiekybiškai apskaičiuojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas								
1.1.	Energijos vartojimo efektyvumo didinimas: pastatų atnaujinimas (modernizavimas)								
1.1.1.	Gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas)	24,3							
1.1.1.1.	valstybės parama daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkams, įgyvendinantiesiems daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektus pagal Vyriausybės patvirtiną Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ar ją atitinkančias savivaldybių tarybų patvirtintas programas papildomai kompensuojant Vyriausybės nustatyto dydžio dalį investicijų, tenkančių Vyriausybės nustatytoms energinių efektyvumą didinančioms priemonėms, jeigu skaičiuojamos šiluminės energijos sąnaudos įgyvendinus projektą sumažinamos ne mažiau kaip 40 procentų, palyginti su skaičiuojamosiomis šiluminės energijos sąnaudomis iki atnaujinimo (modernizavimo) projekto įgyvendinimo	9,5	9,5	-	9,50	462	25 m.	8,47	2,54
1.1.1.2.	daugiabučių namų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimas	0,8	0,26	3	0,26	242	8 m.	2,8	0,75
1.1.1.3.	fizinį asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas), pasiekiant ne mažesnę nei B namo energinio naudingumo klasę ir sumažinant skaičiuojamosios šiluminės energijos suvartojimo sąnaudas ne mažiau kaip 40 % lyginant su skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudomis iki atnaujinimo (modernizavimo) projekto įgyvendinimo (II kvietimai)	14	14,0	1957	0,38	196	15-25 m.	13,15	7,73
1.1.2.	Juridinių asmenų pastatų atnaujinimas (modernizavimas)	7,5							

1.2.3.1.	mažiau taršių automobilių ir registruojamų elektrinių motorinių priemonių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimas*	3	2,17	2169	1,70	29	10 m.	6,11	0,73
1.2.3.2.	elektromobilių įsigijimo fiziniams asmenims skatinimas*	6	5,8	1586	4,45	37	10 m.	9,55	0,64
1.2.3.3.	visuomeninio transporto ir darnaus judumo skatinimas (paspirtukai, dviračiai, dalijimosi paslauga ir pan.)*	8	7,66	11 489	6,55	78	10 m.	9,76	9,76
1.2.3.4.	mažiau taršių automobilių įsigijimo skatinimas nepasiturintiems asmenims**	1	0	0	0	0	10 m.	0	0
1.2.4.	mažiau taršaus transporto įsigijimo juridiniams asmenims skatinimas	36,8							
1.2.4.1.	elektromobilių įsigijimo juridiniams asmenims skatinimas*	5	2,54	288	0,11	63	10 m.	12,55	1,12
1.2.4.2.	viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas ir (ar) plėtra, skatinant naudoti elektra, biometanu, suslėgtomis gamtinėmis dujomis, suskystintomis gamtinėmis dujomis varomas transporto priemonės	24	22,96	11	-	78	10 m.	3,42	1,7
1.2.4.3.	transporto priemonių, naudojančių elektrą, suslėgtas gamtines dujas, suskystintas gamtines dujas, biometaną, vandenilį, įsigijimas ir joms reikalingos infrastruktūros sukūrimas ir (ar) plėtra užtikrinant bazinį sukurtos infrastruktūros vartotoją	7,8	7,80	5	-	95	10-20 m.	12,36	2,26
1.2.5.	taršių technologijų keitimas į aplinkai palankias technologijas juridiniams asmenims	31,4							
1.2.5.1.	taršių technologijų keitimo mažiau taršiomis skatinimas Europos Sąjungos Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančiose įmonėse	10,3	10,19	5	-	1633	15-20 m.	160,30	31,97
1.2.5.2.	investicinė parama biometano dujų gamybai ir (ar) biodujų valymo įrenginiams įrengti	15	15,00	17	-	890	15 m.	59,69	21,41
1.2.5.3.	vystomojo bendradarbiavimo projektų (klimato kaitos srities) įgyvendinimas besivystančiose šalyse	2	1,94	6	-	19	20 m.	9,81	6,16
1.2.5.4.	įmonių, nedalyvaujančių Europos Sąjungos Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, technologinių procesų atnaujinimas, panaudojant atsinaujinančius energijos išteklius	0,09	0,09	1	-	2	15 m.	21,00	4,19
1.2.5.5.	privatų juridinių asmenų energijos vartojimo efektyvumo priemonių įgyvendinimas pagal energijos audito ataskaitas	2	0	0	0	0	0	0	0
1.2.5.6.	eksperimentinė plėtra ir (ar) inovatyvūs projektai, skirti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui	2	1,23	2	paraiškos vertinamos				
2.	Mokėjimai 2019-2020 m. projektams				17,18				

priemonių kvietimai vyksta iki 2022-06-01 arba kol baigsis kvietimui skirtos lėšos, todėl paraiškų sk. keičiasi ir didėja išmokėjimai, priklausomai nuo pateiktų paraiškų skaičiaus.

*

**

priemonių kvietimas vyksta iki 2022-09-01 arba kol baigsis kvietimui skirtos lėšos (1 mln. EUR), todėl paraiškų sk. keičiasi, didėja išmokėjimai, priklausomai nuo pateiktų paraiškų skaičiaus.

